

Správa o výsledku kontroly čerpania prostriedkov štrukturálnych fondov v rámci operačného programu Zdravotníctvo

Kontrolná akcia bola vykonaná na základe plánu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu SR (ďalej len „NKÚ SR“) na rok 2011.

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť stav kontrahovania a čerpania prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ďalej len „ERDF“) v programovom období 2007-2013 v kapitole Ministerstva zdravotníctva SR.

Predmetom kontroly bola analýza stavu využívania finančných prostriedkov alokovaných na kontrolovaný operačný program, zhodnotenie systému riadenia operačného programu, posudzovanie, schvaľovanie, výber a zabezpečenie realizácie projektov, čerpanie finančných prostriedkov, technická pomoc a účinnosť kontrolného systému v rámci operačného programu Zdravotníctvo (ďalej len „OPZ“).

Kontrola bola vykonaná za obdobie od začiatku programového obdobia, t.j. od roku 2007 do času ukončenia kontroly na Ministerstve zdravotníctva SR a u troch konečných prijímateľov, pričom subjektmi kontroly boli:

- Ministerstvo zdravotníctva SR (ďalej len „MZ SR“);
- Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb, a.s. Banská Bystrica (ďalej len „SÚSCCH“);
- Východoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb, a.s. Košice (ďalej len „VÚSCCH“);
- Národný ústav tuberkulózy, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie Vyšné Hágy (ďalej len „NÚTPCHaHCH“).

1. Charakteristika operačného programu, vymedzenie pôsobnosti a postavenia kontrolovaných subjektov

OPZ predstavuje programový dokument SR na čerpanie pomoci z fondov Európskej únie (ďalej len „EÚ“) pre sektor zdravotníctva na roky 2007-2013. Riadiacim orgánom pre OPZ je MZ SR na základe uznesenia vlády SR č. 832/2006.

Globálnym cieľom OPZ na roky 2007–2013 je zlepšenie podmienok vplyvujúcich na zdravotný stav populácie prostredníctvom zvyšovania kvality, účinnosti a prístupnosti zdravotnej starostlivosti a podpory zdravotnej starostlivosti v rámci zdravotníckej infraštruktúry zameriavajúcej sa na všeobecné nemocnice, špecializované nemocnice, polikliniky a zdravotné strediská.

OPZ sa implementuje v troch prioritných osiach:

1. Modernizácia zdravotníckeho systému nemocníc
2. Podpora zdravia a predchádzanie zdravotným rizikám
3. Technická pomoc

Implementácia OPZ na roky 2007-2013 je zabezpečovaná 2 typmi projektov, a to formou:

- dopytovo - orientovaných projektov, ktoré odrážajú potreby regiónu. Sú pripravované priamo v regiónoch v rámci prioritnej osi 1 a prioritnej osi 2 a predkladajú ich subjekty na základe vyhlásenej výzvy formou žiadosti o nenávratnú finančnú výpomoc.
- národných projektov. Sú vopred určené na základe oslovenia MZ SR a predkladajú sa formou žiadosti o nenávratnú finančnú výpomoc.

SÚSCCH vznikol od 01.01.2006 transformáciou štátnej príspevkovej organizácie na akciovú spoločnosť so 100 % -nou majetkovou účasťou štátu, čím sa stal právnym nástupcom príspevkovej organizácie Stredoslovenského ústavu srdcovo-cievnych chorôb.

VÚSCCH začal svoju činnosť vykonávať v októbri 1997, kedy vzniklo vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou v Košiciach kompletné kardiocentrum. V roku 2003 bol založený Východoslovenský ústav srdcových chorôb a jeho činnosť sa o dva roky rozšírila o starostlivosť o pacientov s cievnyimi ochoreniami. VÚSCCH vznikol od 01.01.2006 transformáciou štátnej príspevkovej organizácie na akciovú spoločnosť.

Obidva ústavy srdcových a cievnych chorôb sú vysoko špecializované ústavy na liečbu kardiovaskulárnych ochorení.

NÚTPCHaHCH vznikol 01.07.1960 ako príspevková organizácia. Od 01.06.2006 na základe zriaďovacej listiny, vydanéj MZ SR, sa ústav stal štátnou príspevkovou organizáciou s právnou subjektivitou a názvom Ústav tuberkulózy, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie. Ústav od 01.03.2007 na základe zmeny zriaďovacej listiny používa terajší názov.

2. Analýza stavu využívania finančných prostriedkov alokovaných na kontrolovaný operačný program

Pre OPZ bol vyčlenený v programovom období 2007 – 2013 objem finančných prostriedkov vo výške 250 mil. EUR z ERDF.

Stav a vývoj čerpania finančných prostriedkov podľa jednotlivých projektov bol podľa vyžiadaného prehľadu k 16.05.2011 nasledovný:

/v EUR/

Prioritné osi OPZ	Závazok pre OPZ na roky 2007 – 2013		Závazok OPZ spolu (zdroj ERDF + ŠR)	Čerpané prostriedky (zdroj EÚ) k 16.05.2011	% plnenia (čerp. prostr. EÚ voči záv. EÚ)
	Zdroj ERDF (85 %)	Zdroj ŠR ^{x/} (15%)			
Prioritná os č. 1	193 075 000,00	34 072 059,00	227 147 059,00	54 084 679,69	28,01
Prioritná os č. 2	49 100 000,00	8 664 706,00	57 764 706,00	13 341 092,37	27,17
Prioritná os č. 3	7 825 000,00	1 380 882,00	9 205 882,00	2 139 434,26	27,34
OPZ celkom:	250 000 000,00	44 117 647,00	294 117 647,00	69 565 206,32	27,83

x/ ŠR – štátny rozpočet

Čerpanie finančných prostriedkov OPZ (vrátane finančných prostriedkov čerpaných na technickú pomoc) predstavovalo k 16.05.2011 výšku 27,83 %. Ku dňu 16.05.2011 bolo pre projekty technickej pomoci skutočne vyčerpaných 2 139 434,26 EUR (zdroj EÚ), čo predstavuje 27,34 % -né plnenie voči záväzku určeného na technickú pomoc OPZ.

Najvyšší podiel čerpania finančných prostriedkov bol okrem čerpania na technickú pomoc zaznamenaný pri čerpaní finančných prostriedkov na dopytovo - orientované projekty.

SÚSCCH realizoval projekt od februára 2009 do novembra 2009. Výška poskytnutého nenávratného finančného príspevku (ďalej len „NFP“) predstavovala sumu 6 622 085,98 EUR (zo zdroja EÚ + ŠR), ktorá bola vyčerpaná na 100 %.

VÚSCCH realizoval projekt od apríla 2009 do októbra 2009. Výška poskytnutého NFP predstavovala sumu 3 310 196,29 EUR (zo zdroja EÚ + ŠR), ktorá bola vyčerpaná na 100 %.

NÚTPCHaHCH realizoval projekt od marca 2009 do marca 2011. Výška poskytnutého NFP predstavovala sumu 4 976 616,26 EUR (zo zdroja EÚ + ŠR), ktorá bola vyčerpaná na 99,90 %, nakoľko vyčerpané prostriedky predstavovali sumu 4 971 416,57 EUR. Nedočerpanie poskytnutého NFP spôsobilo nedočerpanie položky na prípravu staveniska vo výške 5 199,69 EUR.

Na základe vyžiadaného prehľadu dopytovo - orientovaných projektov bolo ku kontrole na MZ SR vybraných 6 projektov v rámci prioritných osí 1 a 2 (z nich boli ku dňu ukončenia výkonu kontroly 4 ukončené a 2 neukončené), pričom bolo zistené:

- nedodržanie čl. 5 bodu 5.17 Zmluvy o dielo, uzatvorenej medzi nemocnicou a zhotoviteľom diela, nakoľko zhotoviteľ diela nesplnil lehotu, v ktorej bol povinný poistiť celú stavbu;
- nedodržanie ustanovenia § 43 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov, nakoľko kúpna zmluva medzi zdravotníckym zariadením a dodávateľom neobsahovala dátum jej uzatvorenia. Následne nebolo možné posúdiť, či bolo dodržané ustanovenie § 45 ods. 2 zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o VO“), keď verejný obstarávateľ a obstarávateľ môže uzavrieť zmluvu s úspešným uchádzačom najskôr šesťnásť deň odo dňa odoslania oznámenia o výsledku vyhodnotenia ponúk;
- v dvoch prípadoch v predloženej dokumentácii z verejnej súťaže chýbal doklad o vrátení zábezpeky úspešnému uchádzačovi, čím nebolo možné posúdiť, či bolo dodržané ustanovenie § 36 ods. 3 zákona o VO, podľa ktorého verejný obstarávateľ a obstarávateľ uvoľní zábezpeku uchádzačom najneskôr do siedmich dní od uzavretia zmluvy;
- nedodržanie ustanovenie § 44 ods. 1 zákona o VO, nakoľko oznámenie o prijatí ponuky úspešnému uchádzačovi po vyhodnotení ponúk nebolo zaslané bezodkladne.

Kontrolou náhodne vybraných výdavkov z vyžiadaného prehľadu na technickú pomoc za MZ SR neboli zistené nedostatky.

SÚSCCH, VÚSCCH a NÚTPCHaHCH ako koneční prijímatelia čerpali v kontrolovanom období finančné prostriedky štrukturálnych fondov v rámci OPZ – Prioritnej osi 1, na realizáciu projektov s názvom „Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia špecializovaných nemocníc“.

Kontrolou projektu u konečného prijímateľa, ktorým bol SÚSCCH, neboli zistené porušenia.

Kontrolou projektu vo VÚSCCH bolo zistené, že konečný prijímateľ:

- nedodrжал ustanovenie § 34 ods. 13 zákona o VO, nakoľko v evidencii o záujemcoch, ktorým sa poskytli súťažné podklady, neboli uvedené údaje, ktoré neboli v súlade s výpisom z obchodného registra obchodné mená záujemcov, sídlo spoločnosti a dátumy poskytnutia súťažných podkladov verejným obstarávateľom;
- nedodrжал ustanovenie § 2 ods. 1 písm. c) bod 2 Vyhlášky č. 35/2006 Z. z. o oznámeniach používaných vo verejnom obstarávaní v nadväznosti na § 154 ods. 1 zákona o VO, nakoľko v Informácii o plnení zmluvy bol deklarovaný nesprávny dátum uzatvorenia Dodatku č. 1 k Zmluve o dielo.

Kontrolou projektu v NÚTPCHaHCH bolo zistené, že konečný prijímateľ:

- nedodrжал ustanovenie Čl. III ods. 8 Zmluvy o poskytnutí NFP, nakoľko v záverečnej monitorovacej správe nesprávne uviedol termín pre plánované ukončenie realizácie aktivity – Publicita a informovanosť;
- v troch prípadoch bol dlhodobý hmotný majetok (ďalej len „DHM“) oneskorene zaradený do majetku, čím nepostupoval v súlade s ustanovením § 26 ods. 1 Opatrenia MF SR č. MF/16786/2007-31, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre rozpočtové organizácie, príspevkové organizácie, štátne fondy, obce a vyššie územné celky. Nadväzne nebolo dodržané ustanovenie § 4 ods. 2 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov;
- nepostupoval v súlade s ustanovením § 5 ods. 1 zákona o VO, nakoľko predpokladaná hodnota zákazky nebola určená ako cena bez dane z pridanej hodnoty a nebola určená v čase, keď bolo oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania odoslané na uverejnenie.

3. Úroveň kontrolného systému v rámci operačného programu

V rámci OPZ v programovom období 2007–2013 boli na MZ SR ako RO od roku 2008 vykonané viaceré kontroly, resp. audity. Vládne audity boli vykonané aj u niektorých konečných prijímateľov. U konečných prijímateľov boli vykonané aj overovania na mieste v zmysle príslušných predpisov.

Zhrnutie

Cieľom OPZ na roky 2007 – 2013 je zlepšenie podmienok vplyvujúcich na zdravotný stav populácie prostredníctvom zvyšovania kvality, účinnosti a prístupnosti zdravotnej starostlivosti a jej podpory v rámci zdravotníckej infraštruktúry zameranej na všeobecné a špecializované nemocnice, polikliniky a zdravotné strediská.

Pre OPZ bola alokovaná z ERDF suma 250 mil. EUR, čo tvorí 85 % z celkového objemu finančných prostriedkov, určených na uvedený operačný program.

OPZ sa implementuje v troch prioritných osiach:

1. Modernizácia zdravotníckeho systému nemocníc
2. Podpora zdravia a predchádzanie zdravotným rizikám
3. Technická pomoc

Implementácia OPZ na roky 2007-2013 je zabezpečovaná 2 typmi projektov, a to formou: dopytovo – orientovaných a národných projektov.

Čerpanie finančných prostriedkov z EÚ OPZ (vrátane finančných prostriedkov čerpaných na technickú pomoc) predstavovalo k 16.05.2011 výšku 27,83 %, nakoľko bolo vyčerpaných celkom 69 565 206,32 EUR.

Nakoľko čerpanie finančných prostriedkov EÚ za programové obdobie 2007 – 2013 sa ešte stále realizuje, čerpanie rezortu zdravotníctva patrí medzi jedno z najvyšších v porovnaní s ostatnými operačnými programami realizovanými v SR.

Kontrolou náhodne vybraných 6 projektov v rámci prioritných osí 1 a 2 na MZ SR boli zistené viaceré nedostatky, ktoré však nemali systémový charakter:

- zhotoviteľ diela nespĺnil lehotu, v ktorej bol povinný poistiť celú stavbu, čím nedodržel podmienky uvedené v Zmluve o dielo;
- kúpna zmluva medzi zdravotníckym zariadením a dodávateľom neobsahovala dátum jej uzatvorenia a následne nebolo možné posúdiť, či bola zmluva s úspešným uchádzačom bola uzatvorená v zákonom stanovenej lehote;
- v dvoch prípadoch v predloženej dokumentácii z verejnej súťaže chýbal doklad o vrátení zábezpeky úspešnému uchádzačovi, čím nebolo možné posúdiť, či bola dodržaná zákonom stanovená lehota na uvoľnenie zábezpeky;
- oznámenie o prijatí ponuky úspešnému uchádzačovi po vyhodnotení ponúk nebolo zaslané bezodkladne.

SÚSCCH, VÚSCCH a NÚTPCHaHCH ako koneční prijímatelia čerpali v kontrolovanom období finančné prostriedky štrukturálnych fondov v rámci OPZ – Prioritnej osi 1, na realizáciu projektov s názvom „Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia špecializovaných nemocníc“.

Kontrolou projektov konečných prijímateľov boli zistené viaceré nedostatky, ktoré je možné zhrnúť do nasledovných oblastí:

- evidencia o záujemcoch, ktorým sa poskytli súťažné podklady, obsahovala údaje, ktoré neboli v súlade s výpisom z obchodného registra;
- v Informácia o plnení zmluvy bol deklarovaný nesprávny dátum uzatvorenia dodatku k zmluve o dielo;
- v troch prípadoch bol DHM oneskorene zaradený do majetku;

- predpokladaná hodnota zákazky nebola určená ako cena bez dane z pridanej hodnoty a nebola určená v čase, keď bolo oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania odoslané na uverejnenie.

Protokoly o výsledku kontroly boli prerokované so štatutárnymi orgánmi kontrolovaných subjektov, príp. ich splnomocnencami. Každému štatutárnemu orgánu bolo uložené prijať opatrenia na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov a v stanovenom termíne ich predložiť NKÚ SR.